

IMPORTUL DE FRUCTE ȘI NUCI AL REPUBLICII MOLDOVA

ȘCERBACOV Elena, doctor, conf. univ.,
Universitatea Tehnică a Moldovei
elenascerbacov@yahoo.com

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.II.2022.16.23>

Summary

The aim of the paper is to analyze the import of edible fruits and nuts; citrus or melon peels. From methodological point of view, the following methods are used: analysis, synthesis and comparison. The recent works in the field, as well as the statistical data of the NBS, served as an information base. The results show that the production of peaches obtained shows an increase in 2020 compared to 2011, 2012, 2013 and 2014 years, the reason being the increase of the yield of fruit per hectare during this period, and compared to 2015, 2016, 2017, 2018 and 2019 years the size of this indicator decreased, the reason being the reduction of the yield per hectare due to the unfavorable weather conditions in 2020.

A positive trend is registered at the production of berry during the analyzed period, increasing in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014 and 2015 years, the reason being the increase of the area and the yield per hectare during this period, and compared to 2016, 2017 and 2018 years it increased due to the rise of the area.

The production of walnuts increased in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 and 2016 years, the reason being the increase of the area, and compared to years 2017, 2018 and 2019 years the trend of decreasing, the reason being the reduction of the yield per hectare of walnuts due to the severe climatic conditions during the 2020 year.

The import of edible fruits and nuts; citrus or melon peels recorded an increasing trend in 2020 compared to 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 and 2019.

Keywords: import, fruit, nuts, plums, seed orchards.

JEL: Q1; Q10; Q17.

UDC:338.439.5:339.562(478)

Introducere. “Analiza comerțului exterior agroalimentar poate fi efectuată în baza:

- rezultatelor comerțului agroalimentar exterior;
- structurii comerțului exterior agroalimentar pe categorii de mărfuri;
- orientării geografice a comerțului exterior agroalimentar;
- evoluției în timp a fluxurilor comerciale;
- eficienței activității de comerț exterior agroalimentar” [2, p. 362].

„Într-o abordare modernă, marfa este descrisă ca reprezentând „totalitatea obiectelor și subiectelor asupra cărora intervine designerul pentru crearea așanumitei formă a mărfii sau valoare adăugată”. Valoarea adăugată a mărfii este dată de ansamblul de calități perceptibile și neperceptibile ale acesteia, inclusiv cele de ordin socio-cultural, care în procesul de schimb al mărfii determină alegerea sa și

influențează preferința consumatorului, modificând valoarea de schimb și atrăgând atenția în particular asupra designului mărfii.

Studiul mărfurilor pare să se axeze pe două sfere problematice:

- pe de o parte, acea sferă care descrie bunul sau serviciul în sine, ca obiect specific de schimb (tranzacție)- *marfa ca obiect de schimb*;
- pe de altă parte, sfera relațiilor dintre subiecți prin intermediul bunurilor- *marfa ca mijloc de transfer al relațiilor între consumatori*.

Pot face obiect de schimb pe piață bunurile materiale, serviciile, bunurile imateriale în general (persoane, idei sentimente). Toate acestea alcătuiesc *marfa contemporană*. Condițiile temporale, ambientale, culturale, existente la un moment dat, permit materializarea acestui concept.

Nu toate bunurile produse capătă statut de marfă, ci acesta pare să fie o cerință tranzitorie legată de un tip particular de schimb pe piață, specific societății contemporane, sub impactul unui ansamblu de factori determinați (variațiile temporale, spațiul ambiental, condițiile culturale și ambientale).” [1., p. 20].

Material și metodă. Analiza cantitativă se realizează pe baza datelor de tip cifric care sunt selectate și prelucrate de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova.

Materialul informativ care a stat la baza redactării acestei lucrări cuprinde studii științifice din literatura internațională și națională. Preferință s-a acordat metodei de analiză și celei de comparație.

Rezultate și discuții. Importanța fructelor în alimentație este uriașă, ele nu se pot separa de legume din meniul fiecăruia dintre noi. Consumul de fructe are numeroase beneficii pentru sănătate, reducând riscul bolilor cronice. Fructele oferă nutrienți vitali organismului, ajutându-ne să ne menținem mereu în formă.

Suprafața de semințoase în toate categoriile de gospodării este prezentată în figura ce urmează.

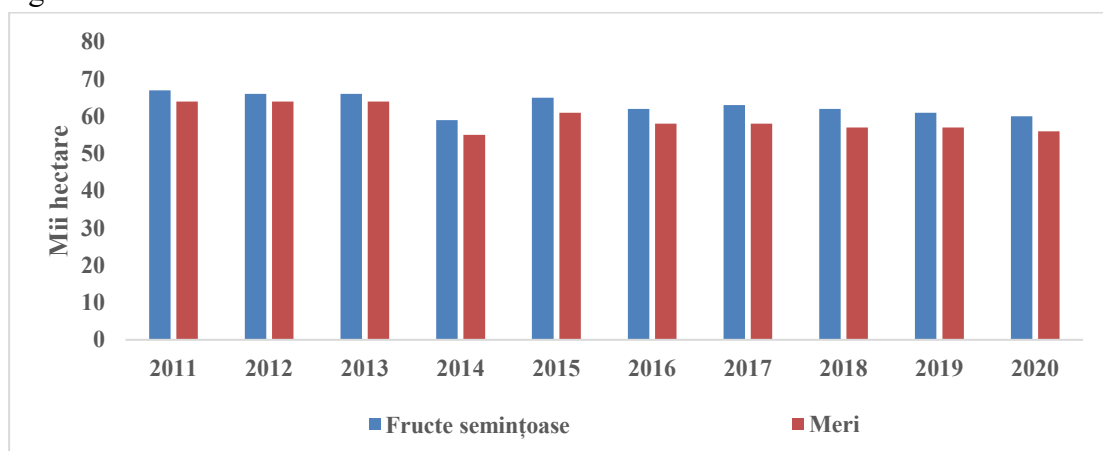

Figura 1. Suprafața de semințoase în toate categoriile de gospodării, mii ha

Sursa: elaborată de autor în baza [3]

Analizând datele graficului de mai sus putem conchide faptul că suprafața de semințoase a înregistrat o tendință de scădere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013 și 2015 respectiv cu 7; 6; 6 și 5 mii ha în mărime absolută sau cu 10,45; 9,09;

9,09 și 7,69 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2016, 2017, 2018 și 2019 aceasta păstrează aceeași tendință, reducându-se respectiv cu 2; 3; 2 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 3,23; 4,76; 3,23 și 1,64 p.p. în mărime relativă.

Suprafața ocupată de meri de asemenea a înregistrat o tendință negativă, aceasta diminuându-se în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012, 2013 și 2015 respectiv cu 8; 8; 8 și 5 mii ha în mărime absolută sau cu 12,50; 12,50; 12,50 și 8,20 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2016, 2017, 2018 și 2019 aceasta își păstrează această tendință, fiind mai mică respectiv cu 2; 2; 1 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 3,45; 3,45; 1,75 și 1,75 p.p. în mărime relativă.

În continuare este prezentat graficul suprafețelor de pomușoare, nuci și struguri de masă.

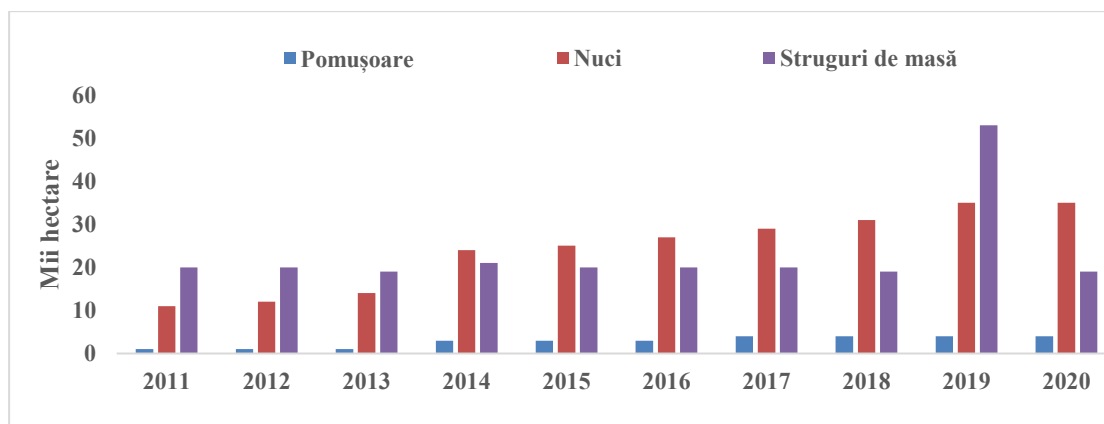

Figura 2. Suprafața de pomușoare, nuci și struguri de masă în toate categoriile de gospodării, mii ha

Sursa: elaborată de autor în baza [3]

Suprafața de pomușoare a înregistrat o tendință de majorare, astfel aceasta a crescut în anul 2020 față de anii 2011, 2012 și 2013 respectiv cu 3; 3 și 3 mii ha în mărime absolută sau de 4 ori; 4 ori și 4 ori în mărime relativă, iar în comparație cu anii 2014, 2015 și 2016 aceasta își păstrează aceeași tendință, majorându-se respectiv cu 1; 1 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 33,33; 33,33 și 33,33 p.p. în mărime relativă. Cele mai cultivate pomușoare în Republica Moldova sunt căpșunile, zmeura și coacăza neagră. Unii fermieri autohtoni cultivă pomușoare mai puțin tradiționale, cum sunt: cătina albă, afinul, goji, cornul sau iofța.

Suprafața de nuci indică un trend pozitiv, sporind în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2012 și 2013 respectiv cu 24; 23 și 21 mii ha în mărime absolută sau de 3,18 ori; 2,92 ori și 2,50 ori în mărime relativă, iar față de anii 2014, 2015, 2016, 2017 și 2018 aceasta își menține tendința, crescând respectiv cu 11; 10; 8; 6 și 4 mii ha în mărime absolută sau cu 45,83; 40,00; 29,63; 20,69 și 12,90 p.p. în mărime relativă. În anul 2020 au fost multe livezi tinere de 5-7 ani care au dat prima roadă.

Seceta din anul 2020 indică necesitatea stringentă de a dota plantațiile de nuci cu sisteme de irigare, fapt care implică costuri enorme. O altă problemă cu care se confruntă producătorii este numărul mic al surselor de apă pentru conectare. Soiurile

vechi de nuci astăzi sunt înlocuite cu soiuri noi, care sunt mult mai productive, având o productivitate de până la 3 tone la hectar.

Suprafața de struguri înregistrează o tendință negativă, astfel aceasta s-a redus în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2014 și 2015 respectiv cu 1; 1; 2 și 1 mii ha în mărime absolută sau cu 5,00; 5,00; 9,52 și 5,00 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2016, 2017 și 2019 tendința este aceeași, aceasta s-a diminuat respectiv cu 1; 1 și 34 mii ha în mărime absolută sau cu 5,00; 5,00 și 64,15 p.p. în mărime relativă. Însă această tendință de diminuare nu e valabilă și în cazul plantațiilor de struguri de masă, cererea pentru struguri de masă pe piețele regionale fiind în creștere. Este necesar ca producătorii moldoveni să cultive soiuri de struguri apirene, fără semințe, deoarece sunt cerute pe piețele externe, având un preț avantajos.

Roada medie la hectar a fructelor sâmburoase în toate categoriile de gospodărie este prezentată în graficul ce urmează.

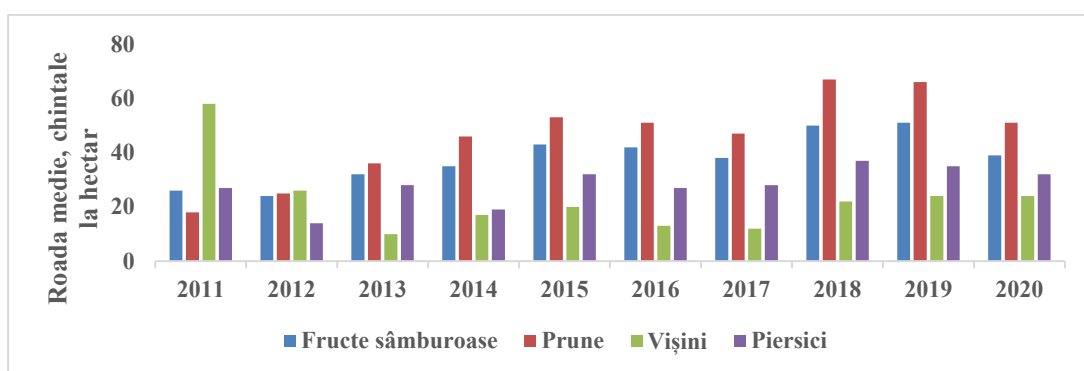

Figura 3. Roadă medie la hectar a fructelor sâmburoase în toate categoriile de gospodărie, q la ha

Sursa: elaborată de autor în baza [3]

Analizând datele graficului de mai sus observăm faptul că roadă medie la hectar de sâmburoase, a înregistrat o tendință de creștere, astfel aceasta a crescut în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2017 respectiv cu 13; 15; 7; 4 și 1 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 50,00; 62,50; 21,88; 11,43 și 2,63 p.p. în mărime relativă, iar comparativ cu anii 2015, 2016, 2018 și 2019 se observă un trend negativ al dinamicii productivității, astfel aceasta s-a redus respectiv cu 4; 3; 11 și 12 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 9,30; 7,14; 22,00 și 23,53 p.p. în mărime relativă.

Roadă medie la hectar de prune s-a majorat în anul 2020 în comparație cu anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2017 respectiv cu 33; 26; 15; 5 și 4 chintale la hectar în mărime absolută sau de 2,83 ori, de 2,04 ori și cu 41,67; 10,87 și 8,51 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2015, 2018 și 2019 aceasta a înregistrat o tendință de diminuare, astfel aceasta s-a redus respectiv cu 2; 16 și 15 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 3,77; 23,88 și 22,73 p.p. în mărime relativă, cauza fiind înghețurile târzii de primăvară, seceta și grindina.

De asemenea s-a redus și roadă medie la hectar de vișine în anul 2020 față de anii 2011 și 2012 respectiv cu 34 și 2 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 58,62 și 7,69 p.p. în mărime relativă, iar comparativ cu anii 2013, 2014, 2015, 2016,

2017 și 2018 aceasta a crescut respectiv cu 14; 7; 4; 11; 12 și 2 chintale la hectar în mărime absolută sau de 2,40 ori și cu 41,18; 20,00; 84,62 p.p.; de 2,00 ori și cu 9,09 p.p. în mărime relativă. Problemele cu care se confruntă producătorii țin de protecția contra înghețurilor, prevenirea crăpării fructelor, dar și combaterea bolilor și dăunătorilor.

Roada medie la hectar de piersici a înregistrat o tendință de creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2016 și 2017 respectiv cu 5; 18; 4; 13; 5 și 4 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 18,52 p.p.; de 2,29 ori; cu 14,29; 68,42; 18,52 și 14,29 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2018 și 2019 aceasta indică un trend negativ, astfel productivitatea s-a redus respectiv cu 5 și 3 chintale la hectar în mărime absolută sau cu 13,51 și 8,57 p.p. în mărime relativă. Înghețurile au afectat în special soiurile timpurii de piersic care erau în faza de înflorire. O altă problemă cu care se confruntă producătorii locali este lipsa posibilității de a iriga. Seceta a afectat calitatea fructelor în anul 2020.

În graficul următor este prezentată producția de sâmburoase.

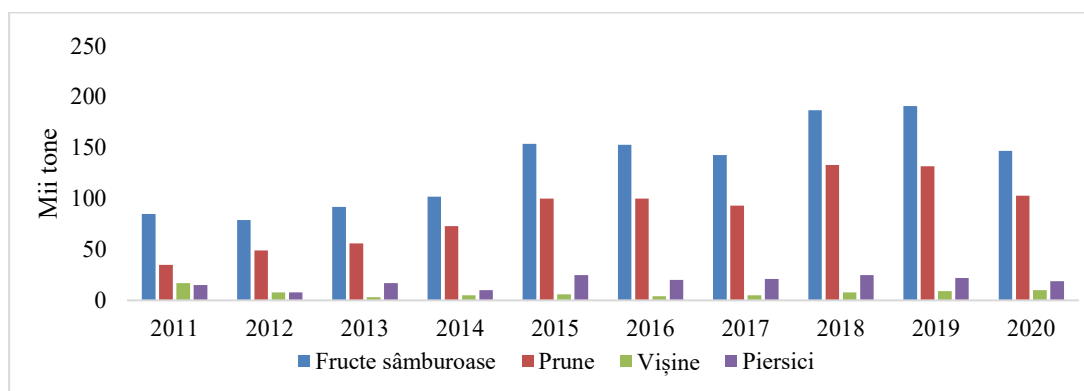

Figura 4. Producția de sâmburoase în toate categoriile de gospodărie, mii tone
Sursa: elaborată de autor în baza [3]

Din datele graficului de mai sus reiese faptul că producția de sâmburoase a înregistrat o tendință de creștere, astfel aceasta s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2017 respectiv cu 62; 68; 55; 45 și 4 mii tone în mărime absolută sau cu 72,94; 86,08; 59,78; 44,12 și 2,80 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea suprafeței și a roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2015, 2016, 2018 și 2019 cantitatea obținută înregistrează un trend negativ, astfel aceasta s-a diminuat respectiv cu 7; 6; 40 și 44 mii tone în mărime absolută sau cu 4,55; 3,92; 21,39 și 23,04 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea suprafeței cultivate și a roadei medii la hectar. Seceta a cauzat reducerea cantității obținute. Producătorii care irigau din lacuri, acestea au secat, iar cei care irigau din râurile Nistru și Prut au dus lipsă de apă, deoarece era necesară irigarea neîntreruptă.

Producția de prune a înregistrat o tendință de creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017 respectiv cu 68; 54; 47; 30; 3; 3 și 10 mii tone în mărime absolută sau de 2,94 ori; de 2,10 ori; cu 83,93; 41,10; 3,00; 3,00 și 10,75 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar, iar față de anii 2018 și 2019 aceasta indică un trend negativ, adică s-a redus respectiv cu 30 și 29

mii tone în mărime absolută sau cu 22,56 și 21,97 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea atât a suprafeței cultivate, cât și a roadei medii la hectar. Din cauza pandemiei unii producători au fost nevoiți să pună fructele la frigider. Înghețurile (în luna aprilie temperaturile au ajuns până la minus 13 grade), urmate de secetă au redus recolta de prune în anul 2020. Ca rezultat prunele au avut o dimensiune mai mică.

Cantitatea de vișine obținută înregistrează o tendință de creștere, astfel aceasta s-a majorat în anul 2020 comparativ cu anii 2012, 2013, 2014 și 2015 respectiv cu 2; 7; 5 și 4 mii tone în mărime absolută sau cu 25,00 p.p.; de 3,33 ori; de 2,00 ori; cu 66,67 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2016, 2017, 2018 și 2019 aceasta își menține trendul pozitiv, sporind respectiv cu 6; 5; 2 și 1 mii tone în mărime absolută sau de 2,50 ori; de 2,00 ori; cu 25,00 și 11,11 p.p. în mărime relativă, această majorare se datorează creșterii roadei medii la hectar. Recolte mai bune au fost obținute în livezile dotate cu sisteme de irigare și sisteme antigrindină, totuși o parte din acestea au fost afectate de înghețurile de primăvară în anul 2020.

Producția de piersici obținută indică o tendință pozitivă, astfel aceasta s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013 și 2014 respectiv cu 4; 11; 2 și 9 mii tone în mărime absolută sau cu 26,67 p.p.; de 2,38 ori; cu 11,76 și 90,00 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019 aceasta demonstrează un trend negativ, indicând faptul că s-a diminuat respectiv cu 6; 1; 2; 6 și 3 mii tone în mărime absolută sau cu 24,00; 5,00; 9,52; 24,00 și 13,64 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea roadei medii la hectar ca urmare a lipsei de precipitații în luna august.

În continuare este prezentat graficul producției de pomușoare, nuci și struguri.

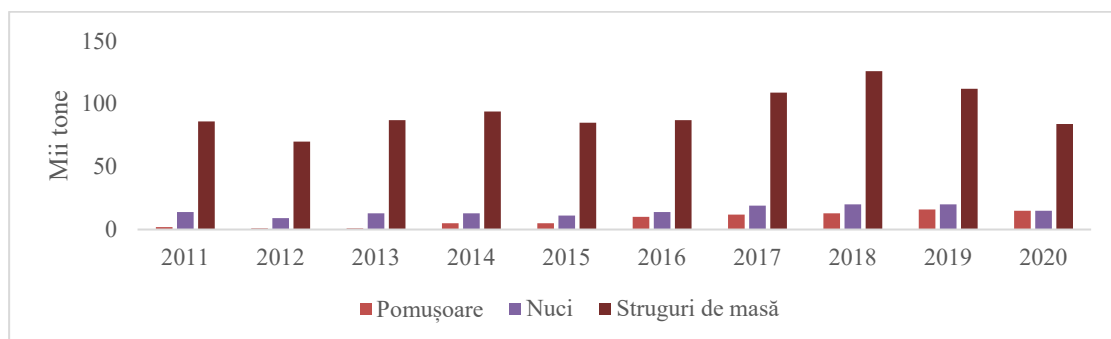

Figura 5. Producția de pomușoare, nuci și struguri de masă în toate categoriile de gospodării, mii t

Sursa: elaborată de autor în baza [3]

Din datele graficului de mai sus reiese faptul că producția de pomușoare înregistrează o creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2015 respectiv cu 13; 14; 14; 10 și 10 mii tone în mărime absolută sau de 7,5; 15,00; 15,00; 3,00 și 3,00 ori în mărime relativă, motivul fiind creșterea suprafeței și a roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2016, 2017 și 2018 trendul pozitiv se menține, astfel aceasta a sporit respectiv cu 5; 3 și 2 mii tone în mărime absolută sau cu 50,00; 25,00 și 15,38 p.p. în mărime relativă datorită creșterii suprafeței cultivate.

Înghițurile târzii de primăvară și seceta din anul 2020 a determinat creșterea importului de mere din Ucraina și a căpșunilor din Grecia.

Unele dintre problemele cu care se confruntă producătorii locali de pomușoare sunt: lipsa lucrătorilor sezonieri la recoltare, capacitatea redusă a depozitelor frigorifice, capacități reduse de congelare rapidă a pomușoarelor. Este necesar ca producătorii de bacifere să investească în spații protejate în scopul de a diminua riscurile cauzate de condiții climaterice, cum ar fi înghițurile de primăvară sau ploile în perioada de recoltare.

Producția de nuci indică o tendință de creștere, astfel aceasta s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016 respectiv cu 1; 6; 2; 2; 4 și 1 mii tone în mărime absolută sau cu 7,14; 66,67; 15,38; 15,38; 36,36 și 7,14 p.p. în mărime relativă, motivul fiind creșterea suprafeței cultivate, însă față de anii 2017, 2018 și 2019 se observă un trend negativ, aceasta diminuându-se respectiv cu 4; 5 și 5 mii tone în mărime absolută sau cu 21,05; 25,00 și 25,00 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea roadei medii la hectar de nuci ca urmare a înghițurilor de la sfârșitul lunii aprilie și secetei prelungite vara. La sfârșitul lunii iulie, începutul lunii august în unele plantații nucile au început să cadă.

Cantitatea de struguri de masă obținută înregistrează o tendință de scădere, astfel aceasta s-a redus în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019 respectiv cu 2; 3; 10; 1; 3; 25; 42 și 28 mii tone în mărime absolută sau cu 2,33; 3,45; 10,64; 1,18; 3,45; 22,94; 33,33 și 25,00 p.p. în mărime relativă, cauza fiind reducerea atât a suprafeței cultivate, cât și a roadei medii la hectar în această perioadă. Influență negativă asupra roadei medii la hectar a avut seceta severă, înghițul de primăvară, temperaturile joase din luna mai și grindina. Comparativ cu anul 2012 nivelul acestui indicator a sporit cu 14 mii tone în mărime absolută sau cu 20,00 p.p. în mărime relativă, această majorare se datorează creșterii roadei medii la hectar.

Importul de fructe comestibile și nuci; coji de citrice sau de pepeni este redat în graficul următor.

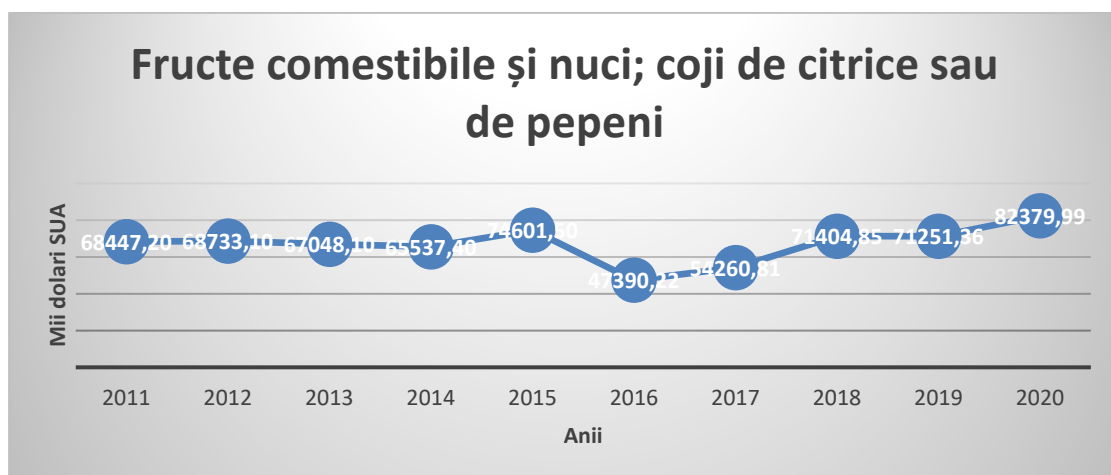

Figura 6. Importul de fructe comestibile și nuci; coji de citrice sau de pepeni

Sursa: elaborată de autor în baza [4]

Din datele graficului de mai sus reiese faptul că importul de fructe comestibile și nuci; coji de citrice sau de pepeni înregistrează o tendință de creștere, astfel acesta s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 respectiv cu 13932,79; 13646,89; 15331,89; 16842,59 și 7778,49 mii dolari SUA în mărime absolută sau cu 20,36; 19,85; 22,87; 25,70 și 10,43 p.p. în mărime relativă, iar față de anii 2016, 2017, 2018 și 2019 trendul se menține, astfel valoarea importului a crescut respectiv cu 34989,77; 28119,18; 10975,14 și 11128,63 mii dolari SUA sau cu 73,83; 51,82; 15,37 și 15,62 p.p. în mărime relativă.

„Deși ne place să credem că Republica Moldova este o țară agrară, iar agricultura este un sector economic strategic, continuăm activ să creștem importul de fructe și legume.

Astfel, Republica Moldova a importat legume și fructe din 26 de țări, acestea fiind: Turcia, Belarus, Germania, Olanda, Franța, Polonia, Federația Rusă, Ucraina, Egipt, Israel, România, Azerbaidjan, Lituania, Italia, Spania, Macedonia, Albania, Uzbekistan, China, Grecia, Pakistan, Ecuador, Iran, Africa de Sud, Serbia.

Cel mai activ partener de import pentru legume și fructe rămâne a fi Turcia. Din această țară am importat roșii, varză, vinete, dovleci, ardei dulci, conopidă, castraveți, țelină, mărar, pătrunjel, citrice, mere, fructe exotice, cireșe, vișine, gutui, afine, piersici și caise [5].

„În timp ce produsele noastre cuceresc marile piețe ale lumii, din lipsă de alternativă, moldovenii sunt nevoiți să cumpere morcovi, mere și cartofi din Polonia, Turcia sau Ucraina. Și asta pentru că atât producătorii, cât și reprezentanții rețelelor comerciale nu reușesc să stabilească contracte de colaborare. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) își propune să remedieze situația și a decis să le vină în ajutor. Fructele noastre au cucerit piețele europene, însă în magazinele de la noi cu mare greu găsești un măr moldovenesc. Și asta pentru că majoritatea rețelelor comerciale nu au încheiat contracte cu producătorii. Din lipsă de alternativă, comercianții sunt nevoiți să importe fructe și legume, iar producătorii noștri să le vândă departe de casă. Doar anul trecut, au fost exportate peste 170 de mii de tone de mere, în creștere cu 9 la sută față de 2016 [6].”

„Pe o piață atât de mică, ne înghesuim și producătorii mici, și mari, și dacă vedem că nu avem posibilitate să vindem pe piața noastră, căutăm căi pentru export, acolo unde este solicitată marfa, uităm de magazinele noastre, de consumatorii noștri”, a menționat președintele Asociației Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct”, Vitalie Gorincioi.

„Potrivit specialiștilor, în unele magazine, aproape 40 la sută din fructe și legume sunt din import. Reprezentanții rețelelor comerciale dau vina însă pe producători și spun că majoritatea dintre ei nu s-au conformat standardelor [6].”

„Produsele de import după calitate sunt mai bune. Ele nu-s mai ieftine, sunt la un preț ca și ale noastre. Anul trecut am adus mere din Polonia, după calitate cu mult mai bune, ei îndeplinesc toate cererile”, a specificat reprezentanta unei rețele comerciale, Angela Stolbnicov. [6].”

„Pe de altă parte, producătorii spun că sunt deschiși spre colaborare. „Noi ne declarăm deschiderea pentru a colabora și a aduce produse consumatorului local. Suntem dispuși să lucrăm la ridicarea standardelor de calitate a fructelor care se vând în unitățile de comerț”, a punctat directorul executiv „Moldova Fruct”, Iurie Fală [6].

Concluzii. Producția de sâmburoase a înregistrat o creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2017, motivul fiind creșterea suprafeței și a roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2015, 2016, 2018 și 2019 acest indicator atestă un trend descrescător, cauza fiind reducerea suprafeței cultivate și a roadei medii la hectar ca urmare a secetei. Irigarea din lacuri a provocat secarea lor, dar și irigarea continuă din râurile Nistru și Prut nu a fost posibilă de realizat.

Trendul la producția de prune este unul în creștere, astfel aceasta s-a majorat în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 și 2017, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar, iar față de anii 2018 și 2019 se atestă o tendință de diminuare a acestui indicator, cauza fiind reducerea atât a suprafeței cultivate, cât și a roadei medii la hectar de prune care a fost afectată de calamități în anul 2020. Multe livezi de prun au înghețat.

La cantitatea de vișine obținută se observă o tendință de majorare în anul 2020 comparativ cu anii 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019, aceasta a fost posibil datorită creșterii roadei medii la hectar în livezile care dispun de sisteme de irigare și sisteme antigrindină.

Cât privește producția de piersici obținută, putem spune că aceasta atestă o majorare în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013 și 2014, motivul fiind creșterea roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019 mărimea acestei culturi s-a diminuat, motivul fiind reducerea roadei medii la hectar din cauza condițiilor climaterice nefavorabile în anul 2020.

La producția de pomsușoare se înregistrează un trend pozitiv pe parcursul perioadei analizate, aceasta majorându-se în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014 și 2015, motivul fiind creșterea suprafeței și a roadei medii la hectar în această perioadă, iar față de anii 2016, 2017 și 2018 aceasta a sporit datorită creșterii suprafeței cultivate.

Producția de nuci a înregistrat o creștere în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 și 2016, motivul fiind creșterea suprafeței cultivate, iar față de anii 2017, 2018 și 2019 tendința este de diminuare, motivul fiind reducerea roadei medii la hectar de nuci din cauza condițiilor climatice severe în perioada vegetației în anul 2020.

Cantitatea de struguri de masă obținută atestă o tendință de diminuare în anul 2020 comparativ cu anii 2011, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019, cauza fiind reducerea atât a suprafeței cultivate, cât și a roadei medii la hectar în această perioadă ca urmare a iernii secetoase și înghețurilor de primăvară în anul 2020, iar față de anul 2012 aceasta a sporit, această majorare se datorează creșterii roadei medii la hectar.

Importul de fructe comestibile și nuci; coji de citrice sau de pepeni a crescut în anul 2020 față de anii 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 și 2019, acest fapt fiind cauzat de înghețurile de primăvară și seceta din anul 2020

BIBLIOGRAFIE

1. DIMA, Dumitru, PAMFILIE, Rodica, PROCOPIE, Roxana, PĂUNESCU, Carmen. *Merceologia și expertiza mărfurilor alimentare de export-import*. Edit. ASE, București, 2004, 324 pag. ISBN 973-594-488- X
2. Simpozionul internațional. Integrarea europeană și competitivitatea economică, 23-24 septembrie 2004, vol I, Chișinău 2004, Institutul Național de Cercetări Economice al Academiei Române; Academia de Studii Economice din București; Institutul de Cercetări Economice al Academiei de Științe a Moldovei, Edit ASEM, Chișinău, 2004, 371 pag. ISBN 9975-75-260-8
3. suprafața și producția de semințoase și sămburoase
https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__16%20AGR__AGR020/AGR020200.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
4. Importul
https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica__21%20EXT__EXT010__serii%20anuale/EXT010400.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
5. <https://agrobiznes.md/importam-tot-mai-multe-fructe-si-legume-proaspete-iata-tarile-de-unde-cumparam-cel-mai-mult.html>
6. <https://stiri.md/article/economic/rafturile-magazinelor-din-moldova-invadate-de-fructe-si-legume-importate>